

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Közzétési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

Megjelenik
minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Birtokrendezés.

Törvényeink csak az úrbéri viszonyok rendezése céljából foglalkoznak a földbirtok kérdéseivel. Oly rendelkezéseknek, melyek a földbirtok alkalmas elhelyezését és javítását célozták volna, törvénytárunkban nyoma sincs.

Bizonynyal elérkezett az ideje, hogy a földbirtok jellegében és minőségében fennmaradt különbségek végleg megszűnjenek s az elavult és hiányos rendelkezések helyébe oly tagosítási törvény alkottassék, mely az annyira kivonatos birtokrendezést célszerű módon lehetővé tegye.

Tagosítási eljárásunk hosszadalmas, évek, hosszú sora telik el, míg az eljárás végét ér. A tagosítás gyors végrehajtása közérdek, mert a tagosítás folyamában a bizonytalanság közepette nem üzhető helyes gazdálkodás. Jó példa gyanánt alkalmazható tagosítási művelet alig van.

Nálunk a tagosításnál nem főszempont az okos gazdálkodás érdeke. Pedig kétségtelen, hogy a tagosítási szabályok megállapításánál mi sem lehet mérvadóbb, mint a célszerű és haszonhajtó gazdálkodás közérdeke, melyet az osztó igazság elvének érvényesülése nem fél. A helyzet az, hogy a kisbirtok meg a tagosított

községekben is dülönként szétosztva apró parcellákban fekszik: melyek célszerűen meg sem munkálhatók s a gazdálkodást annyi járással keléssel, a munkaerőnek oly pazarlásával kénytelen üzni a földmivelő, hogy ily viszonyok közt csak a termelési költség nő, az erők merülnek ki, de jövedelmező, okos gazdálkodásról szó sem lehet.

A nyugati államokban gondja volt a törvényhozásnak arra, hogy a kisbirtokosok kezére egytagú, jól művelhető szántóföldek jussanak s a birtokrendezés, ahol annak szüksége beáll, célszerűen, gyorsan és olcsón legyen fogaszítható. Az osztrák és délnémet intézményekben kitünő minták állanak rendelkezésünkre; — de külföldi intézményeket, hármennyire mintaszertűek is, a hazai talajba átültetni nagy körültekintést igénylő feladat, különösen nálunk, ahol nemcsak a nép tulajdonságaival, de az ország különböző részeinek egymástól nagyon eltérő viszonyaival is számolni kell.

Az állam feladata, hogy az általános gazdasági érdekek érvényesüljenek, a műszaki munkálatok hibátlanul teljesítessenek, a birtokrendezés jól, gyorsan olcsón hajtassék végre és a birtokrendezésre való hajlandóság élesztessék. E végből mindenütt, ahol a birtokrendezés közér-

dekből indokolt, ennek előmunkálatait az állam kell, hogy végeztesse.

Megbízható állami közegek tervei alapján, melyekből a rendezés haszna, a munkálat költsége kiszámítható, hajlandók lesznek az érdekeltek a birtokrendezésre.

Ha az állami támogatás csak az előmunkálatok teljesítésére s a munkálat célszerű irányítására és gondos ellenőrzésére fog is szorítkozni: sokkal nagyobb-foka lesz a támogatásnak a birtokosokra nézve, mintsem ha kétszer annyi állami-segély adatnék a birtokrendezés költségeihez.

Mindezen feladatok teljesítésére kész szervezet a kulturmérnöki hivatal és a kataszteri kimérés. Csak rendezést és fejlesztést igényel s mint mindenütt, nálunk is megfog felelni a jelzett feladatnak, mely a mezőgazdasági kultúra érdekében talán a legfontosabbik.

A birtokrendezésre való hajlandóság élededezése lassú folyamat.

Az alföldi rossz gazdálkodásnak fő oka a tanyarendszer. A tanyai gazdálkodás nem volna rossz, ha a birtokos a tanyán élne, ott volna egész állatállománya és ott élne a szükséges munkásszemélyzet. Az Alföldön divó tanyarendszernél azonban csak legfeljebb a tanyás él egész éven a tanyán, a gazda csak a nagy mun-

TÁRCA.

Éjjeli zene.

Kis ablakodban nincs már semmi fény,
Az éj csöndje ráborul a tájra,
Miként millió kotilion jelvény
Sziporkázik a csillagoknak lángja;
A falhoz dőlve halovány arccal állok,
Kedves nótádat húzzák a cigányok,
A nóta sír, sírok én is vele:
„Lehullott a rezgő nyárfá aranyszínű levele...“

Mikor először láttam szép szemed,
Körültünk táncoltak szerelmes párok,
Beszéltem színházról s jégről veled,
Reánk fehér fényt szórtak a csillárok;
Hideg mosolylyal hallgattál reám,
S már akkor úgy éreztem szép leány,
Vagy senki, vagy te léssz a boldogságom
„Csak egy kis leány van a világon...“

Később, hogy egyszer ismét összejöttünk,
Habos ruhádról egy boglárt letéptem
A jó angyal ki ott leteg fölöttünk,
Szemet hunyva elnézte ezt a vétkem
És míg a kis virágot elrejtettem
Négyesre állottunk föl együtt ketten,
Mit érzék nem tudtad — nem tudta senki —
„Csak titokban akartalak szeretni“

Azóta ha sötéten jő az est
S álomba andalít a végtelen csend,
Egy tündér csábosan előmbe fest
S fülemben halkán egyre csak neved cseng,
Az utcán ha találkozom veled,
Mi tesz beteggé, nem mondom neked,
Ám azt hiszem, szemem elárult régen:
„Nincsen annyi tenger csillag az égen,
Mint a hányszor eszembe jutsz te nékem...“

És visszatér sokszor elém a múlt,
Mikor még fájdalom nem tépte lelkem,
Szívem sírni, szenvedni megtanult,
Hogy a boldog gyermekort elfeledtem,

A szerelem rózsás, de súlyos járom,
Az élet útját sok tövis közt járom,
S bár sejtem, hogy szived kinek adtad
„Gyászba borult az életem te miattad...“

Talán boldog lehetnék kedvesem,
Ha tudnám, hogy mi van a szivedbe írva
S míg a hegedűk zúgnak csöndesen
Lelkemből az öröm rózsája nyílna.
Ám így kétség s remény közt hallgatom:
Hogy sír s kacag fájón a cimbalom,
Ott fenn mint szentelt freskó képen
„Füldik a holdvilág az ég tengerében...“

Hová gondolsz most édes angyalom,
Hogy szétfoslott sötét szemednek álma?
Míg elmerengsz sok régi bús dalon
Az ábránd lásd könnyen valóvá válna,
Ha egyszer kérlelő szómra hajolnál,
Úgy boldogabb lennél az angyaloknál
Mert hidd el, hogy mint senkit e világon
„Szeretlek én egyetlen virágom...“

ifj. Téglás Gábor.

délnek. Az egyik a nagy ölyvé, a másik a kis sólyomé. Egyformán nesztelen mind a kettő.

*

A légi bajvivást közönyösen nézik végig valakik a hólepte repce földön.

Hatalmas pusztai lakók, nagytestű szárnyasok, amelyek se ölyvre, se sólyomra nem hederítenek.

Egyikök külön áll s feszes tartással vizsgálódik, figyel. Az az őrszem; a vénék vénje, a tuzokkalások doyenje. Csakugy félszemmel pislant a háboruskodókra, amíg a többi legel. A tuzok falka kinyújtott nyakkal tart pihenőt a repcecsipegetésben, úgy élvezi a látványosságot. Nekik ez csak színház. Az ő komoly ellenségek a szárnyas rablók közt egyedül csak a sas.

A pusztai lapon lágylágy hullámmal kezdi körútját. Azok mindegyikének vérfürdő a vége. A szárnyas király ő, aki komor méltósággal járja magányos útait a felhők hazájában.

Most nincsen felhő, s a fehér farku madáróriás különben sem vágyik a sarkövek dermesztő hidegére, ami odafent van. Most megül idelent valamely határhalmon; vagy még inkább egy vén fán, amelynek hatalmas ágát még a téli vihar se igen mozdítja meg alatta. Onnan tekint szét a sivar világon, ahol nincs más, csak hó.

*

A tavak befagytak, környékükön semmi se sejteti, milyen mozgalmas élet volt e tájt nem is régen.

A pusztai lapon lágylágy hullámmal terült a sekély rónavíz, ahol vadrucák és ludak ezrei voltak otthon, amíg csak azokat is el nem riasztotta a téli dermedés.

Először elment a finnyás gázlónép; elköltözött a gólya, azután a géme; eltűnt utánuk a fehér fekete köntösű gulipán, ez a fantasztikus, könnyed kardesőrü madár, amely úgy fut a parton, hogy üggető lóval se könnyű utolérni. A szélkiáltóival rokon csengésű, de siróbb és egyhangubb szavát már régen nem hallatja. Elsiettek a parti sneffek is, velük együtt a vándorúton levő bibicék, meg a füttyölők, amelyek a vizek tájkán a riadót riogják. Utoljára maradtak a késedelmes úszók, a csapatos rucák, az apró csörgők, amelyek felhőszerű zajjal kavarnak a síkvíz fölött s dobpergés zajával, ropogó lármával emelkednek a magasba, ezereken egyszerre.

A vándorvadlúd utolsó huzódott tova, amint megjött a fagy s a szőnyeges hó. Most már üres a tóságok vidéke. S a csillogó jég, ami a víz tükrét bevonta egyforma kéket mutat; az ég kékjét, aminek a színét saját arcára festi.

*

Valahol messze, vékony füst száll az égre. Lassan emelkedik és soká marad együtt, el nem oszlik.

Magányos tanya van ott. Az épület lent van a hajlatban, nem látni; de a csupasz facsoport, ami felnyúl koronájával a hajlatból, elárulja. Mert itt a nagy pusztán nincsen máshol fa, csak ahol tanya is van. Füst se lehetne máshol; hisz' vége a nyájörzésnek, ami azzal járt, hogy esténként s hajnalban csillagragyogással loboghatott a pásztortűz a mezőn.

Akik otthon vannak abban a tanyai kunyhóban: majdnem úgy éldegélnek, mint a meg-

lapuló foglyok, amelyek minden idegen elől bujni igyekeznek.

Ott lakik a határesősz, aki máskor napestig járja a földeket; de akinek most semmi dolga sincsen. Ugyan mit őrizne, mire vigyázna most? A telet senki el nem lopja.

Hó, — hó mindenfelé.

Ragyogó fagyos hó, amelyen szinte megpendül a ráhulló napsugár.

A határesősz a kunyhó küszöbén ácsorog s pipázik. Odabent vidáman dalol valaki: azt hallgatja.

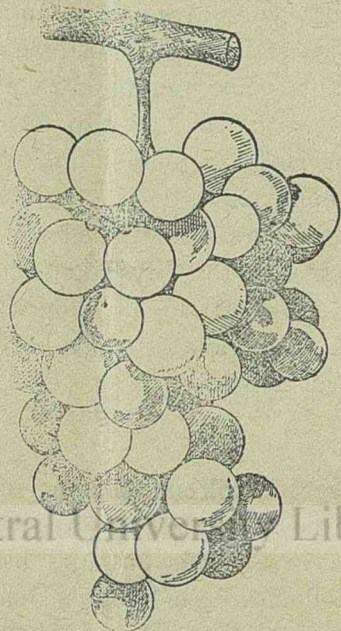
— Gondolkodik-gondolkodik; utoljára is gondol egyet: — „Lám, régen elment már a pacsirta, de egy mégis itt maradt.“

Gillyén Kálmán

Felelős szerkesztő: Dr. Gillyén Kálmán.
Kiadó laptulajdonos: Scholtes Albert.

HIRDETÉSEK.

„Milleniumtelep“ Nagyősz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

93 1—20

PÉNZ

4 1/2 % -os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyi értékektől a földbirtok és ingatlan 1/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személykített! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és discréten.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek

Osztálysorsjegyek: 1/1 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/8 K 1.50.

88 3—12

(Válaszbélyeg.)

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú portland cementet ajánl olcsó áron a
BRASSÓI PORTLAND CEMENT-GYÁR
BRASSÓBAN.

Erzsébetvárosban kapható LANG ISTVÁN úrnál.

27—30